

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 34

Oslo, den 21. aug. 1936.

48. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: I ditt lys skuer vi lyset. — Livegenskap og tvangsarbeide i Sovjet-Russland. — Troens utbredelse. — Nils Steensen. — Kristi fredsverk. — I kikkerten. — Ave, Rex gloriae. — Takk fra feriekolonien. — «Credo». — Spørsmål og svar. — Herhjemme. —

I ditt lys skuer vi lyset —!

En bønn.

Herre, åpne mine øine og gjør mig seende,
at jeg gjennom den ytre form kan se inn til virke-
ligheten —

gjennom legemenes dekke må finne frem til sjelene,
gjennom tingenes lignelse må erkjenne sannheten
i dem —

gjennom det synlige hårde skall som tilhører tiden
her,

bed jeg dig la mig få skue det usynlige som er evig!
La falle de høie gjerder som skjuler det vide utsyn:
la mig se videre enn til hatets tilfredsstillelse —
la mig få skue tilgivelsens glede —

la mig se bort fra alle lyster — i lyset av selvbe-
herskelse —

la mig se bort fra grådighet og frem til å nyte å gi.
La mig se forbi gullet, frem til tilfredshetens skatt!
Utvid min horisont så hjertet blir stort og rummelig!

*

Omkring mine egne barn står skarer av andres
barn —

oplat mine øine for dem, så jeg også kan streve for
disse

med samme varme og iver som for mine egne små!
La mig se forbi hevn, inn i tilgivelsens styrke og
visdom —

forbi stolthetens mørke, inn i den lyse beskjenhet!
La mig se forbi egen vinning og inn i å gjøre nytte,
forbi egen suksess, frem til bevissthet om velgjort
arbeid —

forbi heftighet frem til roens klarhet —
forbi lidenskap til stille resignasjon —
forbi maktens glitter frem til trangen å tjene —
forbi selvets giftige blomst, til opofrelsens skjønne
rose!

*

Løft mig op fra den trange sjakt til fjellets høieste
topp —

la mig se utover landets grenser til hele den vide
verden —

forbi konkurranse til samarbeid —
forbi krig til verdensfreden —
forbi partier til patriotisme —
forbi også den og frem til menneskeheten!

*

La mig se gjennom nattens mørke til det fornyende
daggy —

forbi mørket til lyset —
forbi død til det evige liv —
forbi det forgjengelige frem til det alltid bestående,
forbi mennesker, ting og begivenheter, frem til Dig,
o min Gud!

Livegenskap og tvangsarbeide i Sovjetrusland.

I Russland finnes der ikke lenger noen arbeidsfrihet — alle de skjønne ord om «arbeiderklassens frigjørelse» har de bolsjevistiske makthavere måttet ta i sig igjen.

Ti var arbeidet fritt, så måtte enhver arbeider ha rett til å velge hvilket arbeid og hvilken beskjeftigelse som passet ham best og hvilken fabrikk han helst vilde arbeide i. Han måtte selv kunde forhandle om lønnsbetingelser eller det kunde skje gjennom en befullmektiget — og han måtte ha rett til å innkalle sin arbeidsgiver for en ømstol om nødvendig, rett til å streike og rett til å disponere sin lønning som det passet ham best. Selvfølgelig innenfor de rammer som samfundet av hensyn til det felles beste har trukket op. Men hvis disse rettigheter berøves et menneske, er han ikke mer en fri arbeider — han er dømt til et tvangsarbeid, hvis kjennetegn er følgende:

1. Der finnes overhodet ikke noe fritt arbeidsmarked.
2. Kun arbeidsgiveren har rett til å avgjøre arbeidets art og når og hvor det skal utføres.
3. Arbeidsgiveren bestemmer hvor og hvorledes arbeideren skal bo.
4. Nekter en arbeider å lystre, undras han alt arbeid og får altså heller ikke noen lønn.
5. Der gis ingen appell av arbeidsgivernes bestemmelser til en høiere instans.
6. Der er ingen rett til å streike.
7. Arbeideren har ikke den ringeste faglige beskyttelse.
8. Det er arbeidsgiveren alene som fastsetter lønnen og der kan ikke protesteres mot den.
9. Arbeideren er helt uten rettigheter.

Og nettopp disse paragrafer er nylig blitt lovfestet i Sovjetsamveldet. Isteden for å beskytte arbeiderstanden har bolsjevikene forrådt den etter å ha benyttet den som springbrett for sin maktsyke — forrådt den til fordel for en rød imperialisme og en grådig statskapitalisme. Sovjetstaten er den allmektige og enerådende arbeidsgiver — og for å øke arbeidsydelsen griper Moskva til helt mindreverdige metoder. Den berømte Stachanovbevegelse som prises i høie toner av regjeringen, er ikke annet enn et himmelropende urettferdig system, som lar et lite mindretall høste all fordel på bekostning av hele den uhyre russiske arbeiderstand. Det har sin interesse å fastslå at Stachanovs tilhengere blir betraktet som forredere mot arbeidersaken av sine egne kamerater. Disse benytter enhver anledning til å ta avstand fra hele bevegelsen — ja, det går så vidt at man næsten daglig kan lese beretninger i den sovjetrussiske

presse om overfall på Stachanovistene, ja til og med om mord av dem.

På livegenskapets tid — i det 19de århundre — fantes der en blomstrende litteratur i Russland som i høie toner priste det rådende systems veisignelser. I våre dager finnes noe tilsvarende: en kommunistisk eller kommunistisk orientert litteratur, som går ut på å prise undertrykkelsen av mennesker — dog ikke alene det. Den priser snarere den fullstendige knusningsprosess av menneskemateriell som foregår hvor det umenneskelige marxistiske statsapparat ruller frem.

Men ingen vil da for alvor hevde at man kan kalle den til sin fabrikk bundne russiske arbeider eller den av Sovjet-styrets forgodtbefinnende avhengige russiske bonde et fritt menneske?

Av og til proklamerer Sovjet den såkalte «likvidering av arbeidsløsheten». Det skjer ved at man ganske enkelt stryker underholdningsbidraget til millioner av arbeidsløse. De blir innskrevet ved en slags arbeidsbørser og der forkynnes så dristig at nu er der ingen arbeidsløse mer, skjønt reisende kan se dem samlet på alle jernbanestasjoner. Men der tenkes absolutt ikke på å gjeninnføre arbeidsledighetsbidragene, da Sovjetstaten jo ikke engang ser sig i stand til å sikre arbeiderne en skikkelig normallønn.

Imidlertid må det medgis at man har gjort eneriske forsøk på å avhjelpe arbeidsløsheten, men riktig nok gjennom et så forferdende middel som de såkalte «arbeidsleire» for mistenkelige individer, hvor man ganske rolig har anbragt alle dem som man ønsket av veien av en eller annen grunn — f. eks at de gjennom lengre tid ikke har kunnet skaffe sig arbeid selv. Og det er uhyre tall som disse tvangsarbeidsleire opererer med. I Swir befinner sig 76000 fanger, i en leir ved det Hvite Hav 285 000, i Sibiria ved Amur 800 000, i Centralasia 400 000, i Kasan 400 000 og i de nordligste leire ialt 2 millioner individer. Spredt ut over hele Russland finnes mange mindre leire. Ialt er der ca. 5 mill. mennesker — menn, kvinner og barn — konsentrert i disse leire. Og i dette tall er ikke medregnet de bønder, som tvinges til å dra som opdyrkere til øde egner.

Selvfølgelig er dødelighetsprocenten stor i disse leire — men alltid står der nye fanger parat til å ta de dødes plass. Ti alle som er «mistenkelige» og «overflødige» havner der — og under den siste kategori kommer altså alle de arbeidsløse når deres tall har oversteget en viss grense.

Livegenskapets dager er tross alle forsikringer ikke forbi — nu kalles det bare tvangsarbeid isteden.

Troens utbredelse.

Misjon — ekte og uforfalsket misjonering er den stadige synlige vekst av Kristi mystiske legem. Men — vil man kanskje spørre — er der også en ekte misjonsvirksomhet? Ja, må svaret lyde, det er der!

Uekte er nemlig det misjonsvirke, som springer ut av en naturlig medlidenhet med hedningeverdens reelle eller formodede elendighet. Sant nok — der finnes også blandt hedninger megen åndelig, sedelig og materiell nød, men er de allikevel slike «stakkels mennesker», som misforstått misjonsviver så ofte hevder? De har sin egen, om enn primitive skikk og bruk som kan innebære meget sunt og oprinnelig, som vi overciviliserte europeer nærmest bør misunne dem. De har sin form for religion, som innfluere på deres liv, og kan derfor være rikere enn mange av de vantro eller helt gudløse europeiske fritenkere. Hvis man altså vil bygge et misjonsvirke kun på medlidenhet med de «stakkels hedninger», vil man ha vanskelig for å imøtegå den innvending at der er nok nødlidende blandt oss selv, og disse våre egne stakkels medmennesker har større fordring på vår hjelp enn de rasefremmede sorte og gule.

Misjonsvirke er kjærlighetsplikt, selvfølgelig — men den springer ut av en kjærlighet hvis mål ikke er av denne verden. Ekte misjonering trenger frem til de uforløste hedningers sjeler, idet den ber og ofrer sig for deres omvendelse av kjærlighet til Gud, som ønsker å bringe også dem der vandrer «i mørkets og dødens skygger» sitt lys og sin nåde. Ekte misjonsinteresse drives av ansvarsbevissthet overfor Frelseren, som har utgydt sitt blod på Golgata for alle mennesker og vil utstrekke sitt rike også til den siste hedning.

Men uekte er den misjonsinteresse som kun kommer til syne i ytre aktivitet og som gjør misjonsvirke til enslags hobby, idet man f. eks. samler på alt mulig med den som formål, eller som inspirerer et menneske til en utvendig deltagelse i alle mulige misjonsforanstaltninger ut fra den medfødte virksomhetstrang, som også kan gi sig utslag i at man forarbeider forskjellige ting i samme hensikt. Alt dette er selvfølgelig vel og bra, men skal det ha evighetsverdi, må det ha sin rot i et indre personlig forhold til misjonen. Og jo ivrigere man virker for misjonen, desto større og dypere må dette hjerteforhold være om det hele ikke skal bli «lydende malm og klingende bjelle».

Uekte er den misjonsviver som søker et avløp for sin eventyrlyst ved å beskjeftige sig med virket blandt hedninger på jordens fjerneste steder og aldri kan få nok av spennende beskrivelser om misjonærenes liv med alle dets farer og besværligheter — og som svelger i alt dette fremmedartede når de foranstalter innsamlinger til arbeidet. Disse misjonsven-

ner kjenner intet til de gudinspirerte beveggrunner våre trosbud har til sitt virke, intet til den offervilje som øser sin kraft ikke av lyst til eventyr, men av kjærlighet til Kristus og de udødelige sjeler. De kjenner intet til en misjonærs hårde hverdagsliv, ensom blandt hedningene og disses forståelsesløshet, hårdhertethet og råskap. Hvad vil disse misjonsvenner svare hvis der blir foreholdt dem at misjonærene bortsløser sin kraft på håpløse forsøk på å bibringe mindreverdige raser kristne tanker og følelser, hvortil de hverken har utvikling eller mottagelighet nok — mens de samme krefter kunde komme landets egne barn til gode?

Det er uekte misjonsvirksomhet, hvis man kun knytter dennesidige interesser til arbeidet og kun tenker og taler om misjonens kulturoppgave. Våre trosbud føler sig sannelig ikke i første rekke kalt til å være «apostler» for den moderne civilisasjon. Deres oppgave er å oprette Guds rike i sjelene og gjennom troen og nåden å føre dem inn til sannhetens og lysets kilde. Så meget desto bedre om der følger høiere kultur og bedre viden med deres virke, men dette hører ikke til misjoneringens innerste vesen.

Ekte misjonsvirke kan kun finnes hvor det har sitt utspring i stor troskraft og dyp trosinderlighet. Og dette forutsetter den nøieste forståelse av Kirkens oppgave. All ekte misjonering må utgå av vissheten om at Kirken omspinner hele verden med alle dens mennesker. Ti den er Guds rike på jorden — d. v. s. den jordiske begynnelse til det rike, som i evigheten erholder sin fullendelse, sin bestandighet, sin uante storhet og herlighet efter Skaperens vilje. Derfor er Kirken den kanal hvorigjennem det guddommelige liv strømmer ned til menneskene. Og først og fremst er den Kristi mystiske legem som hver eneste sjel på jorden er lem av.

Men så lenge dette mystiske legem ikke er avløst av det endelige Gudssamfund «ansikt til ansikt» i evigheten, er det i stadig vekst og utvikling. Ti hvor der er liv er alltid utvikling og bevegelse — stillstand er dødens kjennetegn. I denne vekst, i denne utvikling har vi alle vårt ansvar, vår oppgave — direkte eller indirekte er det vår uomgåelige plikt alle å medvirke til dette. Ti et legems vekst er ikke et enkelt lems sær oppgave, men det foregår organisk, og det betyr at hver lem, hver del av legemet ut fra sin egenart må bidra sitt til veksten.

Misjonsplikt har vi alle i og med at vi ved dåpen blev innlemmet i Kirkens, Kristi mystiske legeme. Og jo fastere og mer overbevist troende vi er — altså vår visshet om vårt samvær med Kristi legem er — jo trogladere og troskraftigere vi er — jo mer vil vi føle trang til å virke med i Guds rikes utbredelse på jorden — jo mer vil dette bli oss en livsbetingelse. Dette er ekte og uforfalsket misjonsvirke — som vil gjøre våre sjeler rikere jo mer vi ofrer for det. Det er denne misjonsånd som besjeler lederne for det pavelige verk til troens utbredelse

Niels Steensen.

„Et mønster på fromhet og opofrelse“.

Det er nu reist en bevegelse blandt katolikker i Danmark for å gjøre den store danske konvertitt Niels Steensens liv så kjent som mulig i anledning 250 års dagen for hans død den 6. desember 1936. Det er «Nordisk Ugeblad» som er primus motor i saken og den ser ut til å være grepet særdeles klokt an. Imidlertid har andre danske blad meddelt som et faktum at man søkte å få den berømte naturforsker helgenkåret — en formodning som også har funnet vei til norske aviser.

Til dette svares i siste nummer av «Nord. Ugebl.» at der slett ikke er tenkt på en kanonisasjon i egentlig forstand «— altså på Kirkens offisielle bekreftelse på en Guds tjeners hellighet her på jorden og hans salighet i det hinsides liv med den følge at vedkommende optas på listen eller kanon over de hellige, hvis forbønn man kan be om. Til denne høitidelige æresbevisning er der en lang vei, idet biskopen på det sted hvor vedkommende er død må undersøke hans skrifter og føre en innformerende prosess om hans ry, hans dyder i almindelighet og eventuelle mirakler. Beatifikasjonsprosessen som så påbegynnes i Rom, kan vare i mange år og dernæst går der år innen den egentlige helgenkåring finner sted. Så er der ikke tatt i betraktning at resultatet selvfølgelig avhenger av Guds forsyn — tenk på miraklene som skal bevise forbønnens makt — likesom Kirkeretten allerede under diocesanprosessen legger vekt på at ryet for hellighet ikke må frembringes ved «menneskelig kløkt og iver», men skal være spontant opstått mellom «aktverdige personer» uten å ha tapt sig ned gjennom tidene».

Imidlertid pointerer «Nord. Ugebl.» at den offisielle kanonisering ikke som anderledes troende mener, er det essensielle. Det vesentligste er, «om det er sikkert at der foreligger troens, håpets og kjærlighetens guddommelige dyder — om der finnes kjærlighet til næsten og klokskap, rettferd, måtehold, styrke o. s. v. i heroisk grad». Er det en kristen personlighet som opildner til efterfølgelse? Der finnes jo også private andakter til en Guds tjener — og spørsmålet er om der finnes så mange holdepunkter for den i Steensens liv at det er en stjerne, hvis glans viser evighetssøkerne vei.

Bladet hevder at Niels Steensen er en slik stjerne — og minner om det inntagende bilde den unge naturforsker avgir — først som student i København og siden på studiereiser i selskap med tidens største ånder. Vi må beundre hans strålende

og som derfor innebærer en forpliktelse også for oss, i og med den samme ånd:

Til oss komme Ditt rike! Til oss og ved oss hvor der ennu er mennesker som vandrer i mørke.

intelligens, som i sine opdagelser er forut for sitt århundre og dog er så from at den stadig peker på skapelsens Herre og mester, fra hvem alt godt kommer. «Skjønne er de ting vi ser — skjønnere de vi forstår, men langt de skjønneste dem som vi ikke fatter», skriver han. Som bekjent var Steensen konvertitt, og som A. Thomsen sier: «Steensens omvendelsehistorie er i høi grad betagende, ti det er ikke den trette som søker hvile, den utlevde som gir alt op eller den døende som faller sammen. Det er en mann som står på høidepunktet av sin virksomhet — Steensen hadde nettop i de år lagt grunnen til sin videnskapelige geologi — en mann, ansett som en av Europas største, der våget å opgi alt for å vinne det som nu var blitt alt for ham». Den danske historiker A. D. Jørgensen kaller hans omvendelse for en av den katolske Kirkes største triumfer.

Men mest næring vil den katolske anúakt finne i Steensens siste livsavsnitt, som forteller om presten og asketen som forsaker verden — om skriftefaren og sjelesørgeren som erobrer hjertene for sin mester — om teologen som i skrift og tale kjemper for Guds rike. A. Thomsen skriver således om ham: «Så konsekvent han tidligere i videnskapen hadde ført sine metoder igjennem og var nådd til problemenes bunn, så alvorlig førte han nu sin kristendom ut i alle konsekvenser man kan sørge over det som videnskapen tapte, men man må beundre den som virkelig forstår å dra alle konsekvenser, ubetinget og i alle retninger. Presentere dødens guder restene av et liv kan alle, men kaste alt som er stort og dyktig hen for dem, dertil kreves en personlighet av et helt annet stoff enn det vi mennesker, både de store og de små, i almindelighet er gjort av».

De danske katolikker forbereder nu å feire hans 250-årsdag. Også «St. Olav» skal senere komme tilbake til denne store danske trosfelle.

Kristi fredsverk.

Av pastor C. Riesterer.

I våre dager er der ingen mangel på fredsbestrebelse og fredsforeninger. Men utsikten til fred er såre liten, har neppe noensinne vært mindre. Trenger menneskene flere beviser på at de har forlatt den eneste vei til fred og lykke, på at de feker i blinde og øder sin kraft til sitt eget forderv, enn dem de får nu? Hvor lenge vil menneskene fortsette med å gå sine egne, gale veier?

Da Kristus blev født i Betlehem forkynte Gud freden på jorden gjennom sine engler. Og efter at Kristus fra nadverbordet og Getsemane var gått gjennom korsets død til opstandelsens herlig-

het, så han til sine disipler: «Fred etterlater jeg eder — min fred gir jeg eder».

Vi forstår av dette at fred er i aller høieste grad en Guds gave og Kristi verk. Og den blev også betrodde de tolv apostler for gjennom dem og Kristi Kirke å bringes ned gjennom alle tider til enhver som har den gode vilje — til alle folkeslag på jorden.

Og dette fredsbudskap, dette Kristi fredsverk, har også Kirken alltid båret frem og latt det gå som en rød tråd gjennom hele sin forkynnelse av Kristi lærg i trosartiklene og budene, i sakramentenes forvaltning og liturgien. Allerede i Kirkens eldste tid blev englenes sang ved Kristi fødsel om fred på jorden og Kristi ord til apostlene etter opstandelsen om sin gave av fred innlemmet i Gudstjenesten hvad enhver katolikk vet. Men det er først nu i våre dager at utviklingen har ført til at menneskene avskyr krig og higer etter fred i en grad som aldri før, uten at de dog kan opnå den. Derfor er også tiden inne nu til å holde Kristi fred op for alle, så den kan lyse sterkere og utfolle sig kraftigere for verden enn før. Men den fred Kristus gir, er en annen enn den verden gir. Kristusfreden forholder sig til verdensfreden som lyset til mørket. Kristi fred er den sanne fred, sjelefreden som holder alle forstyrrende og nedbrytende innskytelser i tømme gjennom den selvbeherskelsens kraft som den skjenker og derfor gjør oss velvillige og hjelpsomme overfor vår næste, idet den gir oss det tjenende sinn. Den fred som verden gir, er bundet til vår tilfredsstillelse av alle lavere ønsker og begjær og medfører derfor en hensynsløs kamp mot alt og alle, som stiller sig hindrende i veien for vår ubegrensede selvtillit. I denne fred er der ikke plass for tanken på andre, kun plass for selvtilfredshet — og verden gir derfor ikke sin fred som Kristus — den erobrer den ved makt. Som det enkelte menneske, så også nasjonene: de må føre krig for å opnå fred. Men derved blir «freden» også en selvmotsigelse og en umulighet.

Vi som gjerne vil være Kristi disipler, ser hele den avgrunn som ligger mellom Kristi fred og verdens fred. Men derfor skal også vi ære Gud ved å ta imot hans fred med vår gode vilje — altså med den vilje som er god fordi den ene og alene søker å gjøre Guds vilje. Og derfor er enhver av oss forpliktet til å være en apostel for Kristi fred. Men i våre fredsbestrebelse kan vi ikke bruke de samme maktmidler som verden gjør, ti enhver form for maktmidler er krigens og ikke fredens våpen. De bygger ikke op noe, men etterlater sig kun ruiner.

Vi som ønsker å være apostler for Kristi fred, må kun gjøre bruk av de samme midler som han. Og disse midler består i at vi selv lever et liv i fred med vår næste og med den nådekraft som vi opnår derved, virker etter evne hver i sin stilling og livskall og således påvirker andre til selv å søke å få leve det samme fredelige liv i Gud.

Og alle mennesker, voksne og barn, friske og sy-

ke, selv de skrøpeligste kan altså bli fredsapostler og virke for den hellige sak, bare de ærlig søker å være kristne i hele sin livsinnstilling. Dette er Kristi fredsverks oppgave. Og enhver som vil arbeide med på det, må derfor innlemme fredstanken i sin daglige gode mening ved noen ord i sin morgenbønn, hvorved alt ofres til Gud i forening med Jesus, vår fredsfyrste og konge.

Da skal det vidunderlige skje at de svakeste blir de sterkeste, at de skrøpeligste virker mer for freden enn de som har makten, at de som ikke har våpen utretter alt for freden og seirer, mens de som bærer våpen og bruker makt, idet de fører krig, blir overvunnet og lever og dør fredløse. Om de da ikke omvender sig.

Jeg tør vel anta at mange, kanskje alle vil være med oss i denne fredfulle og hellige, svake og nettop derfor sterke, aksjon for Kristi fred. Derfor tillater jeg mig herved ganske enkelt og likefrem å innby alle til snarest å melde sig inn, ja helst med det samme, i Kristi fredsverk, ved å henvende sig enten til sin sogneprest eller til undertegnede styre av fredsverket. Fredsverkets statutter vil da bli tilsendt som svar.

Der kreves hverken innskrivningspenger eller kontingent. Men de som er istand til det, vil vi be om å sende en liten skjerv etter evne — i frimerker eller på annen måte — til bestridelsene av omkostningene. Vi tilbyr også i samme øiemed fredsmarker med norsk eller latinsk tekst, a kr. 5,00 pr. hundre stk. Også i mindre porsjoner, dog ikke under 10 stk.

Kristi Fredsverks styre, 6. august 1936.

C. Riesterer.
Rektor.

St. Halvard, Sylling, Lier.

P.S. Så snart og så ofte vi har midler dertil, vil der bli utsendt en liten «fredsbetraktning», hvori man vil finne hjelp til å leve det fredfulle og fredsvirkende liv som er omtalt ovenfor.

} kikkerten.

I en artikkel om Rom i «Illustrert Familieblad» leser vi at «den pilgrim som besøker Kolosseum får 40 dagers avlad for de synder han har begått — eller vil begå. Man kan selv velge. En slik klausul trekker jo selvsagt utallige troskyldige turister til byen». Vi har her ikke bare et av de gjengse utslag av en ukyndigs forveksling av syndsforlatelse og ettergivelse av syndestraffer, men tillike en naiv forsikring om avlat for fremtidige synder. — Vi anbefaler den troskyldige forfatter — Ejlert Bjerke — å anskaffe sig: Kortfattet katolsk katekismus, til bruk for skole og hjem.

Ave, Rex gloriae.

(Eldgammel irsk hymne «Hil dig, ærens konge», omsatt ved K. Kjelstrup).

Dig ofrer jeg:
Hver blomst som dufter så fromt og stille,
hver fugl som jublende slår sin trille,
hver vind — og stormen, den sterke, ville.
For dig det skje!
Hvert tordenskrall som vårt øre når,
hver klokkeklang som i luften går,
hvert blad og strå som på marken står —
L a u d a m u s T e !

Dig ofrer jeg:
Hver bølge havet mot stranden slynger,
hvert hjerte kjærlighets vånde tynger,
hver munn som frigjort din lovsang synger
i fryd og ve.
Hver elv som vilt mellom klipper bruser,
hvert lyn som blankt gjennom luften suser
som dødens le —
B e n e d i c i m u s T e !

Dig ofrer jeg:
Hver sky som høit på din himmel blå
steg op og brast — for som dråper små
hver tørstig blomst på vår jord å nå
og hvert skogens tre.
Hver nadverd gjest som sin Gud tilbeder,
hver engel som for din trone kveder,
hver angrende synder i bønn på kne —
A d o r a m u s T e !

Dig ofrer jeg:
Hvert skinnende snefnugg ved vintertid,
hver lysende vår, så skjønn og blid,
all menneskehjertenes sorg og strid
i lyst og ve.
O Frelser med herlighets seierskrone,
som steg til himmeriks stjernetrone
fra korsets tre —
G l o r i f i c a m u s T e !

Dig ofrer jeg:
Hver kjerte som i ditt hus er tendt
til ære for Alterets Sakrament,
hver blomst som smykker ditt alterbord,
din ydmyke trone på denne jord.
I ditt tabernakels gygne glans
Du samle det alt til en hederskrans.
Så lytt da til lovsangens sterke toner
der stiger som havets frådende drønn
og hulker og jubler hver stund og time
i sitrende bønn
til dig, Guds Sønn.

Takk fra feriekolonien,

Vår feriekoloni har i år avsluttet sitt semester med et gunstig resultat. Budgettet står meget bra. Fra baker A. Hansen, Bogstadveien, er dessuten kommet 4 kasser brød, fra Noco (Norenberg & Co.) fin margarin, fra Jens J. Andersen, Tøyengaten, hermetikk. Herfor hjertelig takk!! Forøvrig er brukt til kjøtt kr. 83,23, poteter kr. 15,82, 611 liter melk kr. 146,51, brød kr. 15,45, kolonial kr. 227,41 sko kr. 5,55, fotball kr. 3,54, halm til madrasser kr. 5,42, isenkram kr. 15,77. Dertil kommer assurance kr. 3,00, transport kr. 101,85, kokke- o. a. tjenerlønn kr. 148,39, husleie kr. 200,00. Tilsammen kr. 971,94. Revidert regnskap sendes vikariatet så snart generalforsamling er avholdt i St. Vinsensforeningen. Vi arbeider f. t. med å skaffe feriekolonien ordentlige senger — nu har vi bare flatsenger.
TAKK!

Br. Frans.

Efter innsamlingslistens avslutning er yderligere innkommet:

D. H., California	kr. 20.00
Liten gutt	» 10.00
Barna på feriekolonien	» 5.00
G. P.	» 5.00

«CREDO»

— det katolske tidsskrift for Skandinavia, som utkommer i Stockholm med mgr. A s s a r s s o n som chefredaktør og med redaktører for hvert enkelt av de nordiske land — her i Norge røkter mgr. dr. Kjelstrup dette hverv — har utsendt sitt augusthefte med et meget interessant stoff. Det innledes med en gammelsvensk salme om dagens tider — og

første artikkel er av den danske redaktør, pater Menzinger, S. J.: «Indtryk fra Odensefesten» for Knud den Helliges 850-årsminne. Det er fine og harmoniske inntrykk den musikalske og derfor lydhøre pater har mottatt og han forstår å gjengi dem slik at han også får leserne til å lytte. Initialene O. P. avslutter dernæst sin studie over Erasmus av Rotterdams meget tragiske skikkelse — mannen som tross sin klare hjerne og store — helt absorberte — kunnskapsmengde, dog alltid forfeilet de avgjørende øieblikk fordi hans moralske styrke ikke var på høide med hans intellektuelle begavelse.

Grundtvigspesialisten, universitetslektor Emil Frederiksen, påbegynner i den følgende artikkel en kritisk gjennomgåelse av A. Nørgaards bok «Grundtvigianismen», idet han benytter denne bok som springbrett for en saklig og instruktiv fremstilling av Grundtvigianismens historie, og røber et allsidig kjennskap til det danske åndsliv i de siste hundre år. Man gleder sig til fortsettelsen, som efter forfatterens utsagn vil bli en kritisk gjennomgang av selve pastor Nørgaards bok.

I rubrikken «Argus» behandler chefredaktøren de seneste foreteelser i Østerrike — hvorpå pater Menzinger atter har ordet for en kirkehistorisk avhandling: «Confutatio Lutheranismi Danici 1530», som nærmest har spesialinteresse. Den sedvanlige avdeling: «Från Credos torn» avslutter det interessante hefte.

Vi kan dog ikke undlate å fremkomme med en henstilling: vilde det ikke være oppørt om hvert enkelt nummer inneholdt bidrag fra alle de land som er representert i redaksjonen? Det er ikke tvil om at det vilde bidra meget til å holde interessen om det utmerkede tidsskrift våken og aktiv i hele Skandinavia. Men dette forutsetter unektelig at der virkelig innsendes stoff til de respektive redaktører og at de penneføre katolikker støtter «Credo», ikke alene med talte vennlige ord, men også i handling: med skrevne ord, med artikler, recensjoner, dikt eller annet brukbart stoff.

Vi minner atter om de nordiske biskopers ønske om at man støtter «Credo», som det felles tidsskrift — man abonnerer i ekspedisjonen: Norra Trädgårdsgatan 19, Helsingborg.

E. D.-V.

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, sogneprest Kjelstrup i Kr.sand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Spørsmål:

Den Apostoliske Suksesjon og den norske statskirke.
Kan det historisk bevises at de norsk-lutherske biskoper

og prester står utenfor den såkalte Apostoliske Suksesjon eller vigselfrekke, og har denne mangel noen virkelig praktisk betydning?

Interessert.

Svar:

Det er den letteste sak av verden å ettervise historisk at reformasjonens innføring i Danmark og Norge medførte tapet av den apostoliske bispe- og prestevigsel. Ved Apostolisk Suksesjon forstås jo en overlevering av dette nådeforvaltningens embede Jesus gav sine apostler, fra hånd til hånd, fra biskop til biskop, like fra apostlene, mann efter mann, og fra biskop til prest. Denne sammenhengende kjede, denne aldri avbrutte rekkefølge er altså ingenlunde bare en utvortes ting av blott og bar historisk betydning, men ved den Hellige Ånds kraft en nådestrøm av himmelske fullmakter til å utdele Guds nådegaver til den falne menneskeslekt. Hvor nådestrømmen er avbrutt og disse fullmakter mangler, der er det ny-testamentlige prestedomme ophørt å eksistere og de helliggjørelsens kilder uttørret som er avhengig av det — således t. d. makten til å forlate synder og til å forvalte den hellige Nadverd. Den sørgeligste følge av at den Apostoliske Suksesjon er gått tapt i den norsk-lutherske statskirke er derfor at lutheranerne har mistet det sanne Alterets Sakrament.

At den gamle katolske Moderkirke eier apostolisk vigselfrekke biskoper og prester er et faktum som må medgis av alle. En legitim suksesjon innen den dansk-norske lutherske kirke kunde således bare være mulig, hvis noen av de rettmessige vigselfrekkede katolske biskopene deltok i vigselfrekken av de første evangeliske superintendentter. (Slik kaltes nemlig de lutherske biskoper i de første årtier efter reformasjonen. Siden gjenoptok man litt efter litt titelen «biskop»). Vi vet imidlertid med sikkerhet både tidspunktet for denne første lutherske bispevigselfrekke og hvem som foretok den.

Den fant sted i Kjøbenhavn 2. september 1537 efter kong Christian III.'s anordning og blev foretatt av den tyske reformator Johannes Bugenhagen. Det var syv danske og en norsk superintendent som blev «vigselfret» ved denne leilighet. Blandt de danske var Peder Palladius, Sjællands første lutherske superintendent. Hans vigselfrekke er det springende punkt i spørsmålet om den Apostoliske Suksesjonen, da det var han og hans eftermenn på Sjællands lutherske bispestol som siden vigselfret de nye biskoper for den dansk-norske statskirke. Var Peder Palladius's vigselfrekke ugyldig, er alle de senere lutherske biskoper og prester i Danmark, Island og Norge ugyldig vigselfret og dermed den Apostoliske Suksesjonen ute av sagaen. Av interesse for dette spørsmål er det også at denne Peder Palladius ikke tidligere var prestevigselfret.

Hvilke kvalifikasjoner hadde Luthers venn og medarbeider Johannes Bugenhagen til å vigselfre de første lutherske biskoper? Var han selv i besiddelse av gyldig apostolisk bispevigselfrekke? Nei. Johannes Bugenhagen var i sin tid blitt vigselfret til katolsk prest av biskopen i Kammin i Pommern. Det var i 1507. Da han i 1523 lot sig forlede til frafall, gjorde Luther ham til sogneprest i Wittenberg, og da den lutherske kirke i Kur-Sachsen fikk sin nye ordning, utnevnte kurfyrsten ham til generalsuperintendent. I året 1535

utstedte kurfyrsten en forordning som gav det teologiske fakultet i Wittenberg fullmakt til å «ordinere» superintendenter og predikanter for det nystiftede lutherske samfund. Fakultetet bestod av Luther, Bugenhagen, Jonas, Cruciger og Melancton. Inntil da hadde Luther foretatt alle ordinasjoner. Fakultetet utnevnte da Bugenhagen til «ordinator», skjønt han ingen bispevigsel hadde mottatt, og da den pavelige nuntius Vergerius kort efter hadde en sammenkomst med Luther og Bugenhagen og spurte hvordan de vigslende biskoper og prester når de ingen gyldig vigslende biskop hadde, svarte Luther, idet han pekte på Bugenhagen: «Da sitzt der dafür verordnete Bischof».

Således gikk det til at Bugenhagen også kom til Danmark for å «vigsle» de nye superintendenter. Efter statskupet i 1536 bad nemlig Christian III. kurfyrsten av Sachsen om å få låne Bugenhagen op til Kjøbenhavn for å gjenføre kirkeordningen, krone kongen og vigsle superintendenter for Danmark og Norge. Kongen kaller i sitt brev Bugenhagen «Ihr grosser Bischof». På samme måte taler kurfyrsten om Luther og hans «medbiskoper». Luther selv kalte stundom superintendentene biskoper og sig selv pave, forteller vår kirkehistoriker professor Oluf Kolsrud, fra hvem jeg har hentet disse opplysninger.

Når Luther og hans tilhengere la så liten vekt på å oprettholde den Apostoliske Suksejon, kom det av at hans opfatning av det apostoliske embede var i bunn og grunn forskjellig fra den katolske. Med sin forkastelse av Messeofferet og hele nådeforvaltningsembedet i den Nye Pakt hadde han — i strid med Bibelen og den kirkelige overlevering — gjort vigselen til en blott og bar ceremoni. I prestevigselen så han derfor ikke annet enn «det kirkelige vitnemål om kallet til preketjeneste».

Hermed er det påvist at de hjemlige lutherske biskoper og prester har mistet alle de evangeliske fullmakter Frelseren høitidelig overdrog til sine apostler (Matt. 28, 18—20, 21—23; Luk. 22, 19 etc.) og som disse ved vigsling overgav til sine efterfølgere i embedet (1. Tim. 4, 14; Tit. 1, 5 o.a.). Adskillige lutherske geistlige har i våre dager fått øinene op for det skjebnesvangre tap dette betyr for deres kirkesamfund og har klaget bittert over det. Avdøde pastor Mikael Hertzberg, som stod i den feilaktige formening at den anglikanske og den svenske statskirke ennu har gyldig vigslede biskoper og prester, foreslog således at man skulde tilkalle en svensk og en anglikansk biskop til assistanse ved en norsk-luthersk bispevigsel.

De lutherske geistlige som lukker øinene for at de ingen fullmakter eier og søker å få sig selv og andre til å tro på suksesjonens betydningsløshet, burde sette sig litt inn i hvad oldkirkens kristne mente om dette spørsmål. Der vil de bl. a. støte på følgende vidnesbyrd av Tertullian († 240) i et brev til den tids sekter: «La dem påvise sitt kirkesamfunds oprinnelse. La dem vise oss følgerekken av sine biskoper, så det kan bli klart for alle om den biskop hvorfra de stammer har fått eller ikke har fått sin vigsle av en Herrens apostel eller av en apostolisk mann som stod i fellessamfund med apostlene» (Liber de praescript. cap. 23). —

Patrene Kunz og Stockmann med søstrene og en del av Tromsø menighet.

Herhjemme.

OSLO. — Ifølge hs. høierverdighet biskopens bestemmelse, er sogneprest mgr. Irgens utnevnt til direktør for Oslo Katolske Ynglingeforening, og sogneprest pater Notensboom O.F.M., utnevnt til preses for St. Elisabethkongregasjonen.

Oslo. — St. Olavskirkens oppusning er nu tilendebragt. Under ypperlig veiledning av hr. konsulent Domenico Erdmann har malermestrene Haakon Mathiesen og F. Wasler utført et foretrettelig arbeid. Samtidig er der foretatt en del forandringer i koret (ved murmester C. Berg), idet man dog har bibeholdt dekorasjonene fra 1928. Altret har fått et mer liturgisk preg. Der er blitt innstallert helt nytt lysanlegg i kirkeskipet og man har fjernet den store gamle gasskone, hvilket bidrar meget til at interiøret nu virker lysere og luftigere. Vegger og tak fremtrer i vakre gule nyanser med karakterfull rød innramming. De mørke kirkebenker gir en viss ro og holdning som understrekes av den usedvanlig vakkert dekorerte orgelvegg, hvis totalbillede er helt forandret. Det nye lysanlegg (ved Erling Storm), er basert på å skape kunstnerisk refleksvirkning ved hjelp av overlys og man har også oppnådd et meget vakkert og stemningsfullt lysspill. Kirken blev atter tatt i bruk i denne uke.

Tromsø. — Det kan kanskje interessere «St. Olav»s lesere å høre hvorledes menigheten her feiret Olsok-festen i år. — I fromessen som var sangmesse, gikk flere av menigheten til den hl. kommunion. — Pater Stockman forretet høimessen og pater Kunz preket varmt og begeistret om Hellig Olavs liv og gjerning. Sangkoret sang en 2-stemmig messe. Efter høimessen sakramental velsignelse. Kl. 2 middag drog kirkekoret på sin årlige sommerutflukt til det vakre Slåtnes, en times sjøreise fra byen. Til turen var der anledning for alle i menigheten å være med, og mange var det som benyttet anledningen til å foreta sjøreisen i det vakre vær. Særlig gledelig var det at 12 søstre med priorinnen var med på turen. Menighetens store kaffe-kjel måtte tre ganger over varmen og den medbragte niste smakte deilig i det fri. — Man tilbragte eftermiddagen med lek av forskjellig slags, og man hygget sig storartet både voksne og barn. — Fra Slåtnes sendte man Hs. høierverdighet pater Prefekt Starke, og sogneprest pater Rusche, som begge er fraværende, hilsen fra samtlige deltagere i turen. — Kl. 8 tok man på hjemveien under sang og atter sang. Særlig klang Olavssalmen vakkert i den lyse skønne sommerkveld. — Deltagerne i turen er pater Kunz takknemlig for den hyggelige dag.

Sanger.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.